

ฉบับส่งสื่อมวลชน

ส่งออกมั่งคุดไทยปี 2564 คาดขยายตัวร้อยละ 14.6-18.8...แม้ต้องเผชิญปัญหา Supply Disruption ในระยะสั้น

CURRENT ISSUE

ปีที่ 27 ฉบับที่ 3259

วันที่ 25 สิงหาคม 2564

▶ ประเด็นสำคัญ

- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มองว่า แม้ไทยจะต้องเผชิญปัญหา Supply Disruption จากโควิด-19 ในระยะสั้น แต่ในปี 2564 มูลค่าการส่งออกมั่งคุดของไทยอาจอยู่ที่ราว 540-560 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือขยายตัวร้อยละ 14.6-18.8 (YoY) จากแรงผลักดันด้านราคาส่งออกเป็นสำคัญ และแม้อินโดนีเซียจะเข้ามาแย่งส่วนแบ่งตลาดในจีนมากขึ้น แต่ไทยจะยังสามารถครองส่วนแบ่งตลาดในจีนไว้ได้เป็นอันดับ 1 ด้วยความได้เปรียบด้านราคาที่ถูกกว่า ท่ามกลางการตั้งอยู่ใกล้จีนทำให้การขนส่งสะดวก/มีความสดใหม่ได้คุณภาพ รสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ และความเชี่ยวชาญในตลาดผลไม้ของไทยในจีน แต่คงต้องจับตาประเด็นผลผลิตมังคุดของอินโดนีเซียที่อาจเร่งตัวขึ้นได้อีกในระยะข้างหน้า
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มองว่า โจทย์เฉพาะหน้าในการแก้ปัญหา Supply Disruption ที่แม้จะเป็นผลกระทบในระยะสั้น แต่ก็นับว่าเป็นบทเรียนสำคัญจากมังคุดให้กับพืช/ผลไม้ชนิดอื่นในการปรับตัวเพื่อแก้ปัญหาคาดแคลนแรงงานเก็บเกี่ยวในฤดูกาลถัดไป ซึ่งคงต้องมีการวางแผนรับมือถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้อีกเพื่อไม่ให้ซ้ำรอยเดิม โดยภาครัฐจะมีบทบาทสำคัญที่ต้องเข้ามาร่วมส่งเสริมและจัดสรรแรงงานอย่างเป็นระบบ ด้วยการสนับสนุนต้นทุนการผลิตในส่วนองแรงงาน รวมไปถึงการให้ทักษะในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรในแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

• ผ่านมาแล้วราว 8 เดือนแรกของปี 2564 นับว่าสถานการณ์การส่งออกผลไม้ของไทย โดยเฉพาะผลไม้สด อยู่ในเกณฑ์ดี สะท้อนได้จากตัวเลขมูลค่าการส่งออกผลไม้สดของไทยล่าสุดในช่วง 7 เดือนแรกของปีที่มีการเติบโตที่ดีเป็นตัวเลขสองหลักถึงร้อยละ 54.9 (YoY) ในรูปเงินดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากแรงสนับสนุนในรายการที่สำคัญคือ มังคุด ซึ่งเป็นผลไม้ส่งออกเศรษฐกิจอันดับ 3 ของการส่งออกผลไม้สดของไทยมาโดยตลอด และมีบทบาทเป็นราชินีผลไม้ไทยที่มีการเติบโตที่ดี ด้วยมูลค่าการส่งออกที่ขยายตัวกว่าร้อยละ 21.8 (YoY) ในช่วง 7 เดือนแรกของปี เนื่องจากปัจจัยหนุนด้านราคาส่งออกที่อยู่ในระดับสูงจากอุปสงค์ในต่างประเทศที่มีรองรับ ขณะที่ปริมาณการส่งออกลดลงจากปัญหาห่วงโซ่การผลิต

¹ การส่งออกผลไม้สดของไทยคิดเป็นราวร้อยละ 81.2 ของมูลค่าการส่งออกผลไม้ทั้งหมดของไทยในปี 2563 ดังนั้น ผลไม้สดจึงนับว่ามีบทบาทและศักยภาพในการเติบโตอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ การส่งออกผลไม้ทั้งหมดของไทย ประกอบไปด้วย ผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็งและแห้ง (กระทรวงพาณิชย์)

Disclaimer

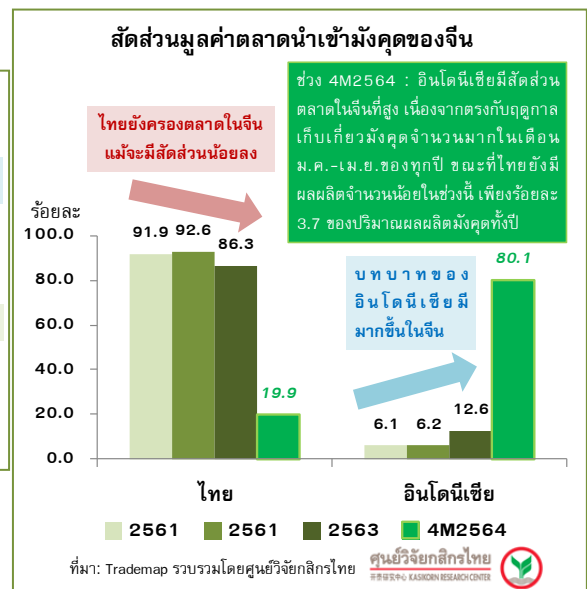
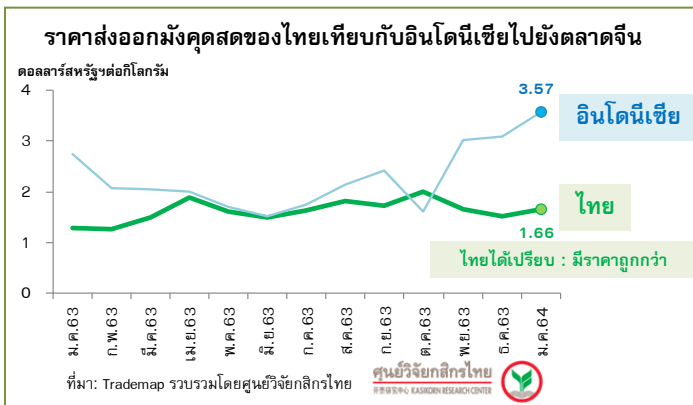
รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด ("KResearch") เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละขณะเวลา ทั้งนี้ KResearch มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวน สนับสนุน หรือส่งเสริมในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยวิจารณญาณและควรใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)

บริการทุกระดับประทับใจ

หยุดชะงัก (Supply Disruption) จากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่แม้จะมีผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมากในเดือนมิ.ย.-ส.ค.คิดเป็นกว่าร้อยละ 76.7 ของปริมาณผลผลิตทั้งปี แต่ต้องเผชิญกับการขาดแคลนแรงงานเข้าไปเก็บผลผลิต นอกจากนี้ ยังนับเป็นปัญหาสำคัญที่เกษตรกรต้องเผชิญและถูกกดราคา² ทำให้ราคามังคุดที่เกษตรกรขายได้อยู่ในระดับต่ำ ซ้ำเติมในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมากที่ราคาก็ปรับตัวลดลงอยู่แล้ว

● **ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย มองว่า ช่วงที่เหลือของปี 2564 (ก.ย.-ธ.ค.) มูลค่าการส่งออกมังคุดสดของไทยน่าจะให้ภาพที่ปรับตัวลดลงตามผลผลิตที่ทยอยออกสู่ตลาดน้อยลงตามลำดับ³ เมื่อเทียบกับช่วงก่อนหน้าโดยเฉพาะในเดือนมิ.ย.-ส.ค.ที่มีผลผลิตออกสู่ตลาดมากที่สุด โดยผลกระทบจากปัญหา Supply Disruption จากโควิด-19 น่าจะเป็นเพียงผลกระทบระยะสั้นเท่านั้นและน่าจะคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นในภาวะที่อุปสงค์จากต่างประเทศยังมีรองรับ ซึ่งอาจช่วยดันราคาได้แต่ก็คงไม่สามารถชดเชยแรงจุดของอุปทานส่งออกที่หายไปตามปัจจัยด้านฤดูกาล ท้ายสุด คาดว่า ทั้ปี 2564 มูลค่าการส่งออกมังคุดสดของไทยอาจอยู่ที่ราว 540-560 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือขยายตัวร้อยละ 14.6-18.8 (YoY) จากแรงผลักดันด้านราคาส่งออกเป็นหลัก**

สำหรับในแง่ของคู่แข่ง แม้ไทยจะต้องเผชิญความท้าทายมากขึ้นจากคู่แข่งหลักอย่างอินโดนีเซียที่เข้ามาแย่งส่วนแบ่งตลาดในจีนมากขึ้น แต่ไทยจะยังสามารถครองส่วนแบ่งตลาดในจีนไว้ได้เป็นอันดับ

1 ด้วยความได้เปรียบด้านราคาที่ถูกกว่า ทำให้ที่ตั้งอยู่ใกล้จีนทำให้การขนส่งสะดวก⁴ / มีความสดใหม่ได้คุณภาพ รสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ และความเชี่ยวชาญในตลาดผลไม้ของไทยในจีน อย่างไรก็ตาม คงต้องจับตาดูในแง่ของผลผลิตมังคุดของอินโดนีเซียที่เร่งตัวแรงขึ้นแบบก้าวกระโดดในช่วง 3 ปีหลัง (ปี 2561-2563) จากนโยบายสนับสนุนของภาครัฐจนทำให้อินโดนีเซียมีผลผลิตมังคุดใกล้เคียงกับไทยในปี 2563 ที่ราว 0.32 ล้าน

² เนื่องจากเป็นช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมาก แต่เกษตรกรขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยว จึงจำเป็นต้องรับขายผลผลิตเท่าที่จะสามารถเก็บเกี่ยวได้ก่อนที่ผลผลิตจะเน่าเสียขาด จึงถูกกดราคาจากผู้ซื้อ ทำให้ราคาเกษตรกรขายได้ปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง จนเหลือเฉลี่ยราว 10.6 บาทต่อกก.ในเดือนส.ค.64 จาก 146.5 บาทต่อกก.ในเดือนพ.ค.64 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

³ ผลผลิตมังคุดของไทย จะออกสู่ตลาดลดลงในช่วงเดือนก.ย.-ธ.ค.2564 คิดเป็นร้อยละ 8.06, 1.88, 1.14 และ 0.46 ของปริมาณผลผลิตมังคุดทั้งปี ตามลำดับ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

⁴ ระยะเวลากการขนส่งทางเรือจากไทยไปจีนใช้เวลาราว 3 วัน ขณะที่การขนส่งทางเรือจากอินโดนีเซียไปจีนต้องใช้เวลาอย่างน้อยราว 13 วัน (กระทรวงพาณิชย์)

Disclaimer

รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย จำกัด ("KResearch") เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยขอสงวนสิทธิ์ข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏจะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละระยะเวลา ทั้งนี้ KResearch มีอาชญากรรมความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวน สนับสนุน หรือจูงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยวิจารณญาณและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายใดที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้เป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงถึงความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)

ตัน ซึ่งในระยะข้างหน้า หากอินโดนีเซียสามารถเพิ่มปริมาณการส่งออกได้อย่างก้าวกระโดด แม้จะต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรก็ตามกว่าที่อินโดนีเซียจะมีปริมาณการส่งออกได้ใกล้เคียงกับไทย (ไทยมีปริมาณการส่งออกมากกว่าอินโดนีเซียราว 6 เท่า) เนื่องจากผลผลิตของอินโดนีเซียที่ได้ยังคงใช้ในประเทศเป็นหลัก แต่ก็อาจเป็นปัจจัยที่กระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของไทยได้ในระยะข้างหน้า

● **สำหรับโจทย์เฉพาะหน้า** ในการแก้ปัญหา Supply Disruption จากโควิด-19 ที่แม้จะเป็นผลกระทบในระยะสั้นและอาจคลี่คลายได้ในระยะข้างหน้า ที่นอกเหนือจากการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องก็ได้ดำเนินการไปบ้างแล้วในบางส่วน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี นับว่าเป็น **บทเรียนสำคัญจากมังคุดให้กับพืช/ผลไม้ชนิดอื่นในการปรับตัวเพื่อแก้ปัญหาคาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยวในฤดูกาลถัดไป** ซึ่งการเก็บเกี่ยวผลผลิตนับเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้แรงงานมากที่สุดในการผลิตสินค้าเกษตร คิดเป็นสัดส่วนต้นทุนการใช้แรงงานราวร้อยละ 42.7 ของต้นทุนผันแปรค่าจ้างแรงงานทั้งหมด ดังนั้น **ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย มองว่า คงต้องมีการวางแผนรับมือถึงผลกระทบจากปัญหาคาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยวที่อาจเกิดขึ้นได้อีกเพื่อไม่ให้ซ้ำรอยเดิม ซึ่งภาครัฐจะมีบทบาทสำคัญที่ต้องเข้ามาร่วมส่งเสริมและจัดสรรแรงงานอย่างเป็นระบบ** ภายใต้การฉีดวัคซีนได้อย่างทั่วถึงมากขึ้นในกลุ่มแรงงานแล้ว โดยมีแนวทางดังนี้

- การให้แรงงานสามารถเคลื่อนย้ายข้ามเขตจังหวัด/พื้นที่ใกล้เคียงได้ เพราะมีความจำเป็นต้องใช้แรงงานข้ามเขตในส่วนของการผลิตพืช/ผลไม้ประเภทอื่นที่มีช่วงเวลาเก็บเกี่ยวไม่ตรงกัน
- การจ้างเหมาแรงงานผ่านตัวแทนการจัดหาแรงงานภายในชุมชน ซึ่งอาจเป็นแรงงานจากพื้นที่สูง เป็นต้น
- การสนับสนุนเงินส่วนต่างค่าจ้างแรงงานในอัตราพิเศษที่เพิ่มขึ้นเพื่อจูงใจ การสนับสนุนค่าใช้จ่ายจัดหาที่พักให้ในระหว่างช่วงการเก็บเกี่ยวหากต้องมีการเดินทางข้ามเขตจังหวัดไกลๆ

ทั้งนี้ ภาครัฐอาจเข้ามาสนับสนุนในส่วนของการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามเขตในส่วนนี้ได้ ซึ่งภาครัฐ/นักวิชาการที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความรู้ถึงทักษะในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร เพื่อพัฒนาศักยภาพแรงงานให้สามารถเก็บเกี่ยวได้อย่างเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ ภาครัฐอาจต้องสนับสนุนด้านต้นทุนการผลิตให้กับชาวสวนผลไม้ด้วย เช่น เงินยืมยวยา หรือเงินสนับสนุนการตรวจโควิด-19 เป็นต้น

● **โจทย์ระยะกลาง** ประเด็นในแง่ของความสามารถในการแข่งขันของไทย จะยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องเร่งผลักดันให้ไทยสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างยั่งยืน เช่น การเร่งวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์มังคุดคุณภาพที่ให้ผลผลิตสูงอย่างต่อเนื่อง คู่ขนานไปกับการใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ร่วมด้วย อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมังคุดทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมไปถึงการยกระดับการปลูก การดูแลรักษา ตลอดจนการเก็บรักษา เพื่อให้สวนของเกษตรกรผ่านการรับรองตามมาตรฐาน (Good Agricultural Practices: GAP) และการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (Integrated Pest Management: IPM) การมีตราสินค้าออร์แกนิก อีกทั้งส่งเสริมให้มีการรับรองสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications: GI) เช่น GI มังคุดสวนสกา เป็นต้น การตรวจสอบย้อนกลับได้ (Traceability) รวมไปถึงในส่วนของผู้ประกอบการส่งออกก็จะต้องมีโรงคัดบรรจุที่ได้รับการรับรอง (Good Manufacturing Practice: GMP) ตามความต้องการของประเทศคู่ค้าที่

Disclaimer

รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย จำกัด ("KResearch") เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยขอสงวนแหล่งข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือที่ปรากฏจะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มีอาชญากรรมความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวน (เสนอแนะ) ให้คำแนะนำหรือจูงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยวิจารณญาณและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)

บริการทุกระดับประทับใจ

ต้องการสินค้าคุณภาพ อันจะเป็นแนวทางป้องกันการบังคับใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers: NTBs) กับสินค้าเกษตรของไทย

นอกจากนี้ แนวทางการแปรรูปมังคุดเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความหลากหลายให้กับผลิตภัณฑ์ นับเป็นสิ่งสำคัญเพื่อสร้างความพรีเมียมให้กับสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์อาหารสุขภาพ เช่น มังคุดอบแห้ง มังคุดพรีซดราย รวมไปถึงผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงอย่างผลิตภัณฑ์ความงาม หรือ Skin Care เพื่อเจาะตลาดจีนมากขึ้น นอกเหนือจากในปัจจุบันที่จีนเน้นการบริโภคมังคุดสดเป็นหลัก และยังเป็นการตลาดส่งออกมังคุดขั้นต้นที่ไทยกำหนดราคาเองไม่ได้ โดยเน้นไปที่ช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ที่ผู้บริโภคจีนนิยมอย่างมาก นอกจากนี้ ไทยยังควรกระจายการส่งออกไปยังตลาดศักยภาพอื่น เช่น สหรัฐอเมริกา เป็นต้น รวมไปถึงกระตุ้นการบริโภคในประเทศ ก็จะช่วยให้มังคุดไทยสามารถเติบโตต่อไปได้ในระยะข้างหน้า และยังคงเป็นราชินีผลไม้ของไทยที่มีบทบาทเป็นผลไม้เศรษฐกิจในตลาดส่งออกผลไม้ไทยที่ครองใจผู้บริโภคได้เป็นลำดับต้นๆ ในตลาดโลก

Disclaimer

รายงานวิจัยจัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด ("KResearch") เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยขอสงวนสิทธิ์ข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือที่ปรากฏจะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้รับผิดชอบใดๆ สำหรับข้อผิดพลาด หรือข้อบกพร่องในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)

บริการทุกระดับประทับใจ